CZĘŚĆ XLIV — № 55. ROK 22 — (1851.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. POŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, 20 Lipca. / 1 Sierpnia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 19/31 Lipca.

Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale Wojskowości, z dnia 10 Lipca, Minister Wojny, Jenerał-adjutant, Jenerał jazdy Xiążę *Czernyszew*, otrzymał urlop za granicę do wód mineralnych, na dwa miesiące. — Pod nieobecność Ministra, Ministerstwem Wojny ma zarządzać Towarzysz jego, Jenerał-adjutant, Jenerał-porucznik Xiążę *Dołgorukow 1*.

— Przez tenże Rozkaz dzienny, Dowódzca pułku Strzelców Jenerał-adjutanta Xięcia Woroncowa, Jenerał-major baron *Meller-Zakomelski*, zaliczony zostaje do Armii i do Oddzielnego Kaukazskiego korpusu; Lejb-gwardyi zaś Preobrażeńskiego pułku Pułkownik Xiążę *Woroncow*, mianowany Dowodzcą pułku Strzelców Jenerał-adjutanta Xięcia Woroncowa, z pozostaniem Fligel-adjutantem.

— Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale Wojskowości, z dnia 11 Lipca, mianowani: Naczelnik Głównego Sztabu wszystkich rezerwowych i zapasowych wojsk Gwardyi i Armii, Jenerał piechoty *Gurko* — Naczelnikiem wszystkich pieszych rezerwowych i zapasowych wojsk Armii; Dowodzący rezerwowemi dywizyami kurpusów piechoty, Jenerał-porucznicy: 1-go, *Sewastjanow 1*, i 3-go, *Chotiaincow 1* — do zasiadania w Rządzącym Senacie, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków.

Rozkazy dzienne Cesarskie *w Wydziale służby Cywilnej.*

4 Lipca. Podniesiony zostaje, za odznaczającą się służbę do rangi Radzcy Kollegialnego: pełniący obowiązki Pomocnika Kuratora Okręgu Naukowego Wileńskiego, Kamerjunker, Radzca Dworu *Batiuszkow*, z zatwierdzeniem na tym urzędzie i pozostaniem Kamer-junkrem; — Mianowany: Assesor byłej Podolskiej Gubernijalnej Budowniczej Kommisyi, Radzca Kolleg. *Kulczycki*, Stałym Członkiem Ogólnego Zgromadzenia tamecznej Gubern. Budowniczej i Drogowej Kommisyi; — Przyjęci zostają do służby: zostający przy Rządzie Gubernijalnym Podolskim kandydatem do urzędu Radzca Honorowy *Majewski*, na Sekretarza Rady Miejskiej Bałtskiej, i dymissyonowany Sekretarz Gubern. *Janowicz*, na Kassyera i Exekutora Podolskiej Gubern. Budowniczej i Drogowej Kommisyi; — Zostają przeniesieni do tejże Kommisyi: Młodszy Urzędnik do poleceń szczególnych przy Wojennym Gubernatorze m. Kamieńca i Podolskim Cywilnym Gubernatorze Radzca Honorowy *Maximow* na Zarządzającego Kancellaryą i sprawami Ogólnego Zgromadzenia, i Urzędnik Kancellaryi tegoż Gubernatora Sekretarz Kolleg. *Zwinogrodzki* na Deputata od szlachty; — Otrzymują dymissyą od służby: dla zwinięcia etatu, Pomocnik Naczelnika okręgowego Rówieńskiego w Wydziale Dóbr Państwa Radzca Honorowy *Wolf;* dla słabości zdrowia, Dozorca Wileńskiego Domu Podrzutków «Dzieciątka Jezus» Radzca Honorowy *Stankowicz*, i Pomocnik Naczelnika Stołu Podolskiego Szlach. Dep. Zgromadzenia Rejestrator Kolleg. *Kobierski;* na własną prośbę, Sekretarz Rady Miejskiej Bałtskiej Sekretarz Gubern. *Strażyca;* — Wykreśleni zostają ze spisów zmarli: Assesorowie Kollegialni: Inżynjer powiatowy Warszawski *Nejman*, Starszy Stały Assesor Sądu ziemskiego Grodzieńskiego *Danilecki*, Pocztmistrz powiatowy Lepelski *Dobryszewski* i Nauczyciel Rossieńskiej powiatowej szlacheckiej Szkoły *Wojniłowicz;* Sekretarze Gubernijalni: Kontroler Magistratu Warszawskiego *Dzięckowski* i Sekretarz Policyi Pińskiej *Barncewicz*, i Urzędnik Kancellaryi Wołyńskiego Duchownego Konsystorza Rejestrator Kollegialny *Żołtowski*.

5 Lipca. Urzędnicy gubernii Kowieńskiej, Wydziału Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, podniesieni zostają, za wy-

sługę lat, do rang: Radzcy Stanu, Radzca Rządu Gubernijalnego, Radzca Kollegialny *Iwaszkiewicz*; — Radzcy Dworu, Assesorowie Kollegialni: Starsi Urzędnicy do poleceń szczególnych przy Naczelniku gubernii *Karaczewski-Wołk* i *Grabowski* — obecnie w dymissyi; — Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowi: były Członek Kowieńskiego pow. Komitetu do nadzoru nad prawną przedażą trunków *Syrewicz*, Dozorca częściowy Policyi Kowieńskiej *Pęczkowski*, Stały Assesor Sądu ziemskiego Wiłkomierskiego *Kamieński* i Kurator zbożowych zap. magazynów powiatu Szawelskiego *Norejko*; — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Młodszy Pomocnik do poleceń szczególnych przy Naczelniku gubernii *Zienkiewicz*, Kurator zbożowych zap. magazynów powiatu Kowieńskiego *Pietkun*, Dozorca częściowy Policyi Kowieńskiej *Jodkowski*, Nadzorca tamecznego Szpitalu *Michałowski*, Rejestrator Rządu Gubernijalnego *Uszyński*, Szlacheckiego Deputats. Zgromadzenia Tłumacz *Szwykowski* i Expedytor *Danichowski*, i Dozorca okręgowy powiatu Szawelskiego *Czyżewski*; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Gubernijalni: były Członek Szawelskiego powiatowego Komitetu do nadzoru nad prawną przedażą trunków *Kotowicz*, Zarządzający Kancellaryą Naczelnika gubernii *Zienkiewicz*, Młodszy Urzędnik do poleceń szczególnych *Preker*, Młodsi Pomocnicy Zarządzającego Kancellaryą *Songajło* i *Pawłowicz*; Rządu Gubernijalnego, Pomocnik Starszego Sekretarza *Rzonżewski*, Naczelnicy Stołu *Woszczerowicz* i *Pogorzelski*, Pomocnik Naczelnika Stołu *Węgielewski* i pełniący obow. Pomocnika Redaktora *Rodziewicz*; Kuratorowie zbożowych zapas. magazynów powiatu Szawelskiego *Dąbrowski* i *Piotrowicz*, były Deputat do nadzoru nad prawną przedażą trunków w powiecie Rossieńskim *Staniewicz*; Sądów ziemskich: Nowoalexandrowskiego Stały Assesor *Przyjałgowski* i tegoż Sądu były Assesor — obecnie zostający przy Kancellaryi Naczelnika gubernii (12 klassy) *Kolesicki*, Poniewieżskiego Stały Assesor *Wasilkiewicz*, Kowieńskiego pełniący obowiązki Assesora *Horodecki* i Wiłkomierskiego Sekretarz *Bortkiewicz*; Szlacheckiego Deputats. Zgromadzenia Naczelnik Stołu *Dziekoński*, Exekutor *Łukiański* i Rejestrator *Sawicki*; Dozorcy okręgowi w powiatach: Poniewieżskim *Dobrzyński*, Wiłkomierskim *Kimbar* i Szawelskim *Ożyński*, Czasowy Urzędnik Policyjny m. Gorzdy *Wojtkiewicz* i Pomocnik Dozorcy okręgowego powiatu Rossieńskiego *Żyliński*; — Sekretarza Gubernijalnego, Rejestratorowie Kollegialni: Kurator zbożowych zap. magazynów powiatu Szawelskiego *Moro*; Rządu Gubernijalnego: były Sekretarz *Trzecieski*, Exekutor *Szujecki*, Naczelnicy Stołu: *Brodowski*, *Kryński*, *Szmurło*, *Merc*, *Ubysz* i pełniący obowiązki Naczelnika Stołu *Andrzejkowicz*; Kancellaryi Naczelnika gubernii Tłumacz *von-Korf* i Pomocnik Buchhaltera *Berentt*; Dozorcy okręgowi w powiatach: Nowoalexandrowskim *Totoczko* i Poniewieżskim *Minjat*; Czasowy Urzędnik Policyjny m. Kretyngi *Stefanowicz* i Dozorca kwartałowy Policyi Kowieńskiej *Osiński*; Pomocnicy: Referenta Komitetu gubern. do Inwentarzów *Symonowicz* i Naczelnika Stołu Szlacheckiego Deputats. Zgromadzenia *Sacewicz*; Sądów ziemskich: Nowoalexandrowskiego Naczelnicy Stołu *Żejc* i *Pietkiewicz*, byli Naczelnicy Stołu: Rossieńskiego *Pużewski* i Szawelskiego *Piotrowicz*; Sekretarze: Dozorców okręgowych w powiatach — Telszewskim *Iwanowski*, Poniewieżskim *Orłowski* i Rossieńskim *Piotrowski*, Zarządów Horodniczowskich — Wiłkomierskiego *Sołohub* i Szawelskiego były Sekretarz *Pietrulewicz*; Urzędnicy Kancellaryj: Rządu Gubernijalnego *Chrystowski*, *Songajło*, *Moniuszko* i *Białecki*, Szlacheckiego Deputatskiego Zgromadzenia *Domejko* i znajdujący się obecnie w dymissyi *Dołobowski*, Urzędu Powszechnej Opieki *Zasimowski*, Kancellaryj Marszałków powiatowych — Kowieńskiego *Kulwieć*, Telszewskiego *Daukszewicz*, Wiłkomierskiego *Mingielewicz*, Poniewieżskiego *Korzeniewski* i Sądu ziemskiego Poniewieżskiego *Ciołkowicz*; — Rejestratora Kollegialnego: Kuratorowie zbożowych zapasow. magazynów w powiatach: Poniewieżskim *Downarowicz* i *Granicki* i Szawelskim *Monkiewicz*, byli Kuratorowie: powiatu Kowieńskiego *Konarski*, Telszewskiego *Gołkiewicz 1* i Rossieńskiego *Januszkiewicz*; byli Deputaci do nadzoru nad prawną przedażą trunków w powiatach: Rossieńskim *Iwanowicz* i *Jastrzębski*, Kowieńskim *Ejmont*, Szawelskim *Jankiewicz* i *Gołkiewicz 2*, Poniewieżskim *Bulkowski* i Nowoalexandrowskim *Kiełpsz*; Rejestrator Kancellaryi Naczelnika gubernii *Trzeciak*; Rządu Gubernijalnego: Pomocnicy Naczelnika Stołu *Pacanowski* i *Karpiński*, Rejestratora *Kalina* i pełn. obowiązki Pomocnika Rejestratora *Grądzki*; Sądów ziemskich: Sekretarze, Szawelskiego *Giedgowd 1*, Rossieńskiego *Dyrmont* i Naczelnik Stołu *Gutkowski*, Kowieńskiego Sekretarz *Bortnowski 1* i były Naczelnik Stołu *Micewicz*, Nowoalexandrowskiego Rejestrator *Stankiewicz 1* i Telszewskiego Naczelnik Stołu *Giedgowd 2*; Dozorca kwartałowy Policyi Kowieńskiej *Ciechanowicz*, Pomocnik Buchhaltera Kommisyi Żywności *Iwanowski*, Szlacheckiego Deputats. Zgromadzenia Żurnalista *Bielawski* i Pomocnik Naczelnika Stołu *Stecewicz*; Sekretarze Dozorców okręgowych w powiatach: Szawelskim *Małachowski*, Rossieńskim *Zygmuntowicz*, Nowoalexandrowskim *Stankiewicz 2* i Poniewieżskiego Horodniczowskiego Zarządu *Fronckiewicz*; Żurnalista Komitetu gubern. do Inwentarzów *Krzyżanowski*, Starszy Nadzorca Ostrogu gubernijalnego *Szmidt* i były Nadzorca Zamku więziennego Telszewskiego *Hawduszewicz*; Kancelliści: Kancellaryi Naczelnika gubernii *Bortnowski 2*, Rządu Gubernijalnego — *Proniewicz*, *Kowalewski*, *Miłaszewski*, *Staszkiewicz*, *Pietkiewicz*, *Dobszewicz* i *Lutkiewicz 1*, Kommisyi Żywności *Karwowski*, Urzędu Powszechnej Opieki *Godziński* i *Dackiewicz*, Szlacheckiego Deputats. Zgromadzenia *Janczewski*, *Lutkiewicz 2* i *Posułowicz* — obecnie w dymissyi, Kancellaryi Marszałka powiatu Poniewieżskiego *Tolwen*, Sądów ziemskich: Szawelskiego *Czuwasze*, Rossieńskiego *Wołodkiewicz* i Rady Miejskiej Nowoalexandrowskiej *Rostowski*. — Otrzymuje urlop za granicę, dla słabości zdrowia, do Karlsbadu i Maryenbadu

na 6 miesięcy: Marszałek powiatowy Rzeczycki, Kamer-junker hrabia *Rokicki*.

— Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale służby Cywilno-wojskowej, z dnia 8 Lipca, wykreślony zostaje ze spisów zmarły: Starszy Ordynator Kijowskiego wojskowego Szpitalu, Radzca Stanu *Rudykowski*.

— Przez Ukaz Cesarski do Kantoru Dworu, z dnia 1 Lipca, najłaskawiej mianowane Frejlinami N. Cesarzowej, Panny: Marya *Gillenschmidt*, Zynejda *Mansurow*, Żeorżyna *Klupfel*, Alexandra *Kuzniecow*, i hrabianki Marya *Grabowska* i Elżbieta *Zubow*.

— N. Cesarz Jmć, na zdanie Komitetu PP. Ministrów, Najwyżej rozkazać raczył uznawać kupca Karola *Winberga* Vice-Konsulem Duńskim i Niderlandskim w Kronstadt.

NOWINY Z KAUKAZU.

W celu zupełnego obwarowania Linii od Nazrana do twierdzy Groźnej, zebranym nad Sunżą wojskom, pod wodzą Jenerał-majora *Slepcowa*, rozkazano wznieść w roku bieżącym dwie nowe stanice.

Postępowi robot starali się szkodzić najbardziej mieszkańcy Czeczni Górnej, licząc na niedostępność zamieszkiwanej przez nich miejscowości.

Żeby tę zawadę usunąć, Jenerał-major *Slepcow* wyruszył przeciw nim, 15 Czerwca, dwiema kolumnami, złożonemi łącznie z 11 rot piechoty, 12 secin kozaków i 2 secin milicyi, przy 5 działach, z komendą rakietników.

Główna kolumna, pod jego osobistém dowodztwem, pociągnęła w górę przez lesisty parów rz. Gechi, gdzie kozacy i milicya, przebiegłszy 7 wiorst, niespodzianie okrążyli przodowe futory gęsto osiadłej tam ludności, odpędzili wszystkie bydło mieszkańców i zniszczyli ich mienie, zmusiwszy do ucieczki lub zabrawszy w niewolę broniących je Czeczeńców. Również pomyślnie dopięła swego celu i druga kolumna, która, pod dowództwem Wojskowego Starszyny *Predimirowa*, szybko wkroczyła do parowu rz. Szałaży i także zniszczyła lub zabrała całe mienie mieszkańców, rozproszonych po futorach.

Następnie obie kolumny, obciążone zdobyczą, przedsięwzięły odwrót. Zajadli Czeczeńcy, nader znacznemi siłami attakowali, zapamiętale i ze wszystkich stron, nasz łańcuch i aryergardę. Lecz wytrwałość piechoty i kozaków, trafne działanie artylleryi i rakiet, wyborny porządek, jaki wszystkie części zachowywały przy odwrótnem postępowaniu eszelonami, i przezorne rozrządzenie Jenerał-majora *Slepcowa*, który rozłożył silne rezerwy piechoty, przy wychodzie z lasu, — obróciły w niwecz wszystkie zamachy nieprzyjaciela.

Na polanie Szalińskiej zakończyła się drogo przez Czeczeńców opłacona utarczka; stracili oni do 200 ludzi w zabitych i ranionych, w tej liczbie znanego Naiba *Mahomet-Mirzę-Anzarowa* (ranionego i zmarłego w kilka dni potém).

Z naszej strony zabito 6 żołnierzy; ranieni: Jenerał-major *Slepcow* (na szczęście bez niebezpieczeństwa), 4 Ober-oficerowie i 47 żołnierzy.

Ta zasłużona kara tak mocno podziałała na buntownych mieszkańców Czeczni Górnej, iż wielu z nich pod naszę opiekę się udało.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 19 Lipca.

Rozkazy do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego, z dnia 14 (26 Czerwca) 1851 roku.

Przez postanowienia Namiestnika Królestwa,

W Zarządzie XIII Okręgu Kommunikacyi, mianowany: Aplikant Inżenieryi Andrzej Olkowicz, pełniącym obowiązki Dozorcy rzeki Wisły.

Przez postanowienia Rady Administracyjnej,

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowany: Naczelnik Kontroli i Rachunkowości w Dyrekcyi Ubezpieczeń, Assesor Kollegialny Janicki, pełniącym obowiązki Radzcy Wydziału Kontroli i Kass w tejże Dyrekcyi.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Assesor Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Piotrkowskiego Ignacy Herman, pełniącym obowiązki Podprokuratora przy Sądzie Policyi Poprawczej Wydziału Kaliskiego, i Assesor Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Łomżyńskiego Jan Domaniewski, pełniącym obowiązki Assesora Sądu Kryminalnego gubernii Płockiej i Augustowskiej.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: Referendarz Stanu, Członek Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, Naczelnik Sekcyi Konsumcyjnej Maciej Muszyński, pełniącym obowiązki Naczelnika Wydziału dochodów niestałych, i Nadrachmistrz Wydziału dochodów niestałych, pełniący zarazem obowiązki Naczelnika Sekcyi Ogólnej, Radzca Dworu Jan Słomkowski, pełniącym obowiązki Naczelnika Sekcyi Konsumcyjnej w tejże Kommisyi Rządowej.

USTAWA.

O zaprowadzeniu w Królestwie Polskiem Probierni, do probowania złota i srebra, w handlu będącego.

(Ciąg dalszy, patrz № 53.)

X. *O składzie Zarządu Probierni.*

Art. 58. Główna Probiernia składać się ma z Naczelnego Kontrollera, z dwóch przynajmniej probierzy, i z uczniów probierskich; Okręgowe zaś Probiernie, z kontrollera, probierza i probierskiego ucznia, którzy wszyscy płatni będą ze Skarbu.

Art. 59. Przy Głównej Probierni użytych będzie od trzech do sześciu uczniów, w miarę potrzeby przybierać się mających, teoretycznie już usposobionych, dla praktycznego obznajmienia ich ze sposobem robienia próby.

Art. 60. Do probierni mogą być przypuszczani, za upoważnieniem Kommisyi Skarbu, delegowani od złotników, wybrani przez nich z pośród osób zasługujących na powszechne zaufanie, w celu iżby jeden z nich znajdował się w probierni, dla zastąpienia w potrzebnych razach samychże złotników i zawiadomienia zgromadzenia starszych o tych, coby ze szkodą dla powszechnego i uczciwego handlu, nie zachowywali prób rzetelnych.

Art. 61. Probierze wybierani będą z uczniów probierskich, mogą być jednakże powoływane na te posady inne także osoby, po udowodnieniu przez nie, należytego usposobienia teoretycznego przez stosowny examen, i po otrzymaniu na to od Dyrekcyi Mennicy Warszawskiej świadectwa.

Art. 62. Nadzór nad Probierniami mieć będzie Dyrekcya Mennicy Warszawskiej, interessa zaś ich dotyczące, Kommisya Skarbu ostatecznie rozstrzygać ma.

XI. *O prawach, obowiązkach i odpowiedzialności Urzędników, i osób do składu Probierni należących.*

Art. 63. Probierniami w szczególności zarządzać będą ich Kontrollerowie, a tak oni jak probierze, i wszystkie do składu probierni należące osoby, wykonywać mają swe obowiązki według przepisów, które Kommisya Skarbu, z zastosowaniem się do przepisów w Cesarstwie obowiązujących, dla nich postanowi.

Art. 64. Stemple dla probierni przyspasabiać ma wyłącznie Mennica Warszawska, kosztem Skarbu.

Art. 65. Nie wolno jest Urzędnikom Probierni:

a) trudnić się takiemi robotami, które należą do próby, cechowania, lub kontrolli w Probierniach;

b) handlować złotem i srebrem, lub wyrobami z tych kruszców, czy to pod własném, lub pod cudzém imieniem;

c) wchodzić w stosunki handlowe z fabrykantami wyrobów złotych lub srebrnych, tudzież z kupcami sprzedającemi też wyroby, albo złoto i srebro;

d) brać odcisku z jakiegokolwiekbądź stempla do probierni należącego, bez zachowania formalności jakie w tej mierze przepisane będą; czynić dla siebie lub dozwalać czynienia odcisku, rysunku, opisu piśmiennego lub słównego, jakiegokolwiek z przedmiotów, które do proby przyniesione zostaną, pod karą oddalenia ze służby i konfiskaty znalezionego złota i srebra, tudzież narzędzi, którychby używali do prowadzenia zabronionej roboty, lub handlu powyżej wymienionego.

Art. 66. Za udowodnioną niedokładność proby, jeśli obok tego nie było nadużycia, przestępstwa lub złego zamiaru, Naczelny Kontroller, Kontrollerowie Okręgowi i Probierze lub ich zastępcy, ulegać będą na pierwszy raz napomnieniu, na drugi surowej naganie, z zapisaniem do stanu służby, za trzecim zaś razem, oddaleni być mają ze służby, z obowiązkiem prócz tego, w każdym razie, zwrócenia kosztów przesyłki przedmiotów do probierni i z nich napowrót. Nadto wszystkie osoby, do składu probierni należące, za wykroczenia przeciw obowiązkom służby i inne przestępstwa, na które postanowione są kary w Kodexie Karnym, karani będą według tegoż Kodexu. *(Dok. nast.)*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

WIEDEŃ, *20 Lipca.* Dzień odjazdu Cesarza został nareszcie naznaczony. Jutro, 21, J. C. M. opuści Schönbrunn, udając się do Lwowa, przez Oderberg, Brelitz, Kraków, Tarnów i t. d. W okolicach Lwowa odbędą się wielkie manewra. Xiążę Schwartzenberg i P. von Bach będą towarzyszyli Cesarzowi w tej podróży, pierwszy, jak mówią, tylko do Krakowa.

— J. C. W. Arcyxiążę Franciszek-Karol powrócił zupełnie do zdrowia.

BERLIN, *26 Lipca. Gazeta Pruska* donosi, że Prezes Regencyi Bodelschwing d'Arnsberg, mianowany Ministrem Finansów, wprowadzony został do Rady, na posiedzeniu wczorajszem, przez Ministra-Prezesa.

— *Gazeta Spener* ogłasza za bezzasadną wiadomość, że niby Austrya miała oświadczyć w jakikolwiek bądź sposób swoje przyzwolenie na wyłączenie prowincyj Pruskich i Poznania ze Związku.

FRANKFURT. Piszą z Frankfurtu, z dnia 14 Lipca, do *Gazety Powszechnej Augsburskiej*, że jenerał von Schmerling i pułkownik von Waldersee, Członkowie Kommisyi wojennej Związku ze strony Austryi i Pruss, odjechali dnia tego dla obejrzenia fortec Związku Rastatt i Ulm'u, które nie były oglądane od roku 1847. Nowiny z Ulm, z dnia 15 Lipca, podane przez gazetę *Merkury Szwabski*, donoszą, w rzeczy samej, o przybyciu do tej fortecy P. von Schmerling, w towarzystwie oficera wyższego od inżenieryi, jako też i Członków Wirtembergskich i Bawarskich Kommisyi wojennej Związku.

DANIJA.

KOPENHAGA, *17 Lipca.* Wczora, nowy Minister dla spraw Xięztwa Szleswig, P. von Bardenfleth, i Minister Spraw Wewnętrznych, P. von Tillisch, odjechali do Flensbourg.

— Zgromadzenie Wybranych w Flensbourg zamknięte zostało 16 Lipca, przyjąwszy (podług gazety *Dannewirke*) zawnioskowania większości, złożonej z Wybranych Duńskich i Xięztwa Szleswig. Wypadek prac Zgromadzenia Wybranych ma być przedstawiony Królowi przez Kommisarza J. K. Mości hrabiego Bille-Brahe, który powrócił niedawno do Kopenhagi z Wybranymi Duńskimi.

Altona, 24 Lipca. Wczora hrabia Reventlow - Criminil powrócił tu z Kopenhagi.

ANGLIJA.

LONDYN, *19 Lipca.* 16 b. m. J. K. Wysokość Xiążę Albert udał się do Windsor, gdzie znajdował się na obiedzie, danym przez Królewskie Towarzystwo Rolnictwa.

— N. Królowa Jmć i Dwór jej 18 Lipca odjechali do Osborne-House (na wyspie Wight).

— Liczba odwiedzających Wystawę Powszechną przewyższyła, we Wtorek, cyfrę do jakiej dochodziła ona po dziś-dzień. Wszystkie drogi żelazne, które przytykają do Londynu, wyzionęły do stolicy massę ogromną ciekawych, przybiegających ze wszystkich końców kraju. O godzinie 11 zrana 22,068 osób było już w Pałacu; w południe, 43,799; o godzinie 1-szej, 58,492; o 2-giej, 64,594; o 3-ciej, 69,273; o 5-tej, 74,122.

Pomimo tłum tak ogromny, termometr, który stał na 65 stopniach (Fahrenheit'a) w południe, podniosł się nie wyżej nad 73 stopni około godziny drugiej, dzięki rozporządzeniom dodatkowym, świeżo przedsięwziętym dla przewietrzania budowy.

23 Lipca. Wczora w Izbie Lordów rozpoczęły się rozprawy nad billem o tytułach duchownych katolickich, którego powtórne odczytanie 265 głosami przeciw 227 uchwalone zostało.

Wczora i dzisiaj Izba zajmowała się aldermanem Salomons, obranym w Greenwich, którego usunięcie nakazała wczora, 231 głosami przeciw 81. Dzisiaj, lord J. Russell wniosł był na nowo postanowienie jakie przyjęte było przez Izbę, z powodu obrania P. Lionnel'a Rothschild, ale po żwawej sprzeczce, zgodził się odłożyć rzecz tę do przyszłego Piątku, 25.

Na temże posiedzeniu, lord Palmerston, w odpowiedzi na zapytania czynione przez P. Anstey, oświadczył, że Gabinet Wielkiej Brytanii zaprotestował, spólnie z Rządem Francuzkim, na Sejmie Frankfurtskim, przeciw wcieleniu prowincyj nie-Niemieckich do Związku Niemieckiego, dodając, że dotąd Rząd Angielski nie otrzymał żadnej odpowiedzi na takową protestacyę, ale że w każdym przypadku, trudno mu będzie patrzeć na przyłączenie całkowite Austryi jak na kwestyą czysto Niemiecką.

FRANCYA.

PARYŻ, *20 Lipca.* Gazeta *Siècle* we wczorajszym swoim numerze ogłasza artykuł następujący: «Zapewniają w kołach politycznych, najbardziej świadomych, że Ministerstwo PP. Baroche i Faucher zupełnie się rozchwiewa; szczęśliwym następcą P. Baroche'a ma być P. Barrot, który przyjmie obowiązki Ministra nie inaczej jak pod warunkiem iż mu pozwolone zostanie wniesienie propozycyi odwołania uchwały 31 Maja.»

21 Lipca. (Przez telegraf.) Zgromadzenie Prawodawcze zajmowało się dzisiaj roztrząsaniem sprawozdania o prośbach o rewizyę. P. Charras powstawał na Ministerstwo, za sprzyjanie podawaniu prośb. P. Faucher bronił go, i utrzymywał że postępowanie Gabinetu było bezstronne w tej rzeczy. Jenerał de Lamoricière oświadczył, przy oklaskach lewej strony, że gdy rewizya prawna jest niepodobną, prośby takowe są niebezpieczne dla swobody; że, zresztą, on i jego przyjaciele gotowi są walczyć przeciw wszelkiemu przywłaszczeniu. P. Baze również napadał na P. Faucher, i przedstawił poprawę, wyrażającą naganę postępowania Rządu w materyi prośb. Poprawa ta 333 głosami przeciw 320 przyjętą została.

Wypadek ten jest nader ważny; dowodzi on w sposób najwidoczniejszy, że pomiędzy 446 głosami, które się oświadczyły, w przeszłą Sobotę, za rewizyą, znajduje się więcej stu, przeciwnych przedłużeniu urzędowania Prezesa Rplitej. W samej rzeczy uchwała dzisiejsza wymierzona jest właściwie przeciw przedłużeniu, i właśnie Członkowie którzy nie życzą tego środka, mimo to że zezwalają na rewizyę, złożyli większość na korzyść poprawy P. Baze.

Gazeta *Patrie,* zaprzeczając pogłosce o przemianie Ministerstwa, uważała ją przynajmniej za przedwczesną. Ale przyjęcie poprawy P. Baze zmieniło zupełnie postać rzeczy. Trudno aby P. Leon Faucher pozostał Ministrem po naganie która spotkała jego zarząd. Następstwo P. Barrot zdaje się więc być bardzo blizkiém. Od tej chwili należałoby oczekiwać blizkiego przejrzenia uchwały wyborowej 31 Maja, gdyż wiadomém jest każdemu, że P. Odilon Barrot jest oddawna Ministrem wyznaczonym dla wniesienia takowego środka, którego PP. Faucher i Baroche są osobistymi przeciwnikami.

Pomiędzy Członkami którzy głosowali przeciw rewizyi, zauważano imiona wiele znaczące, jak naprzykład PP. Thiers, Changarnier, Bedeau, Leflô Jules i Ferdynanda de Lasteyrie, Rémusat, Piscatory, Desmousseau de Givré i kilku innych, nie należących ani do stronnictwa legitymistów ani do partyi zwolenników Rplitej.

— Wiadomo, iż w Ministerstwie Marynarki wyznaczona była Kommisya dla obrania miejsca dokądby zsyłani być mogli zkazani na deportacyą. Twierdzą, że Kommisya ta, której Prezesem jest admirał Mackau i do której wchodzą także vice-admirałowie de La-Susse, Cécille i Pariset, były Wielkorządzca Gwiany, zgodziła się na obior tej ostatniej osady i Algeru. Skazani do robot ciężkich na całe życie, wysyłani będą do Gwiany, skazani zaś do robot takowych na pewien czas tylko, przenoszeni będą do Algeru, do osad poprawczych Oran i Constantine.

— Pewien Ristani, były Podkommisarz nadzwyczajny Rządu tymczasowego w Sartène (na wyspie Korsyce), stanął nie dawno przed Sąd Kryminalny Departamentu Ujść-Rodanu (Bouches-du-Rhône), oskarżony o liczne zbrodnie co je popełnił w spółce z jedną bandą Korsykańskich złoczyńców, którym zapewniał bezkarność w zamian udziału co go brał w zyskach zbrodni, a które najczęściej dopełniały się za jego skazówką. Skazany pierwszą razą do robot ciężkich na całe życie, przez Sąd w Bastia, appelował przeciw wyrokowi. Sprawa odesłana została po przed Sąd Kryminalny Ujść-Rodanu, i tą razą Ristani skazany został na karę śmierci.

23 Lipca. Wczora posiedzenie Zgromadzenia Prawodawczego nie przedstawiało żadnego interesu. Dzisiaj rozpoczęła

się dyskussya nad prawem o gminach, ale rozprawy były mniej ożywione i mniej ciekawe aniżeli się tego spodziewano. Dwa wnioski o odroczeniu Zgromadzenia zostały złożone.

24 Lipca. (Przez telegraf.) Kommisya urlopów oświadczyła się za odroczeniem Zgromadzenia.

TURCYA.

KONSTANTYNOPOL, *4 Lipca.* W przeszłą Sobotę, wieczorem, zaczął się miesiąc ramazan, w czasie którego mahometanie obowiązani są zachowywać post ścisły, od wschodu do zachodu słońca, i który nadto szanowany jest od turków dla tego, że w nim przypada jedna z główniejszych ich uroczystości, tak nazwana noc potęgi czyli *Leilet-ul-kadr.* Przez cały ten miesiąc meczety oświecane są co wieczór. Było przedtém we zwyczaju, że podczas pierwszych dni ramazanu, każdy mahometanin obowiązany był trzymać stół otwarty dla wszystkich; że jednak zwyczaj ten miał wiele niedogodności, zniesiony przeto został niedawno z rozkazu Porty, i odtąd nikt, wyjąwszy szejchów, uczniów, derwiszów i ubogich, nie może się stawić na obiad do mahometanina nie będąc przezeń zaproszony. Sam tylko Wielki-Wezyr wyjęty jest z pod tego środka i będzie przyjmował każdego dnia, prócz Piątku, wszystkich, którzy się zechcą stawić u niego. Podczas ramazanu, Sułtani mają zwyczaj w towarzystwie swoich orszaków robić przejażdżki po stolicy; w przyszły Wtorek J. W. Sułtan Abdul-Medżyd zjechał na wielki bazar w Konstantynopolu, gdzie bawił przez kilka godzin.

— Mahommed-Ebn-Aam, który od wielu lat sprawował urząd Szeryfa w Mecce, przybył niedawno do Konstantynopolu, gdzie zakłada swój pobyt; nowy Szeryf mianowany został na to miejsce i otrzymał wczora inwestyturę swoję z wielką uroczystością.

— W przeszłym tygodniu zakupiono tu dosyć zboża dla portów morza Marmora i Archipelagu; dowiadujemy się, że rynek Marseille'ski ogołocony jest ze zboża i że ceny utrzymują się na tejże samej stopie.

— Z rozkazu Dywanu wszystkim Poselstwom Zagranicznym, znajdującym się w Konstantynopolu, zakommunikowana została nota urzędowa, w której proszone są o uprzedzenie poddanych swych krajów, że noszenie broni zabronione jest w stolicy Państwa Ottomańskiego.

— Rząd myśli nakoniec zaprowadzić tu zwyczaj europejski nadania nazwisk ulicom Konstantynopolu i poznaczenia numerami domów, dla zaprowadzenia porządku w dzisiejszym labiryncie.

AMERYKA.

NEW-YORK, *26 Czerwca.* Rozeszła się pogłoska, że Mexyk ma zamiar sprzedać Dolną-Kalifornię Stanom Zjednoczonym dla poprawienia stanu finansów swoich.—1 Czerwca sessya nadzwyczajna Kongressu otwarta została w Mexyku.

— W tych dniach otrzymana została wiadomość z Kalifornii, że miasto San-Francisco stało się pastwą nowego pożaru, który opłacony został życiem mnogich osób i sprawił szkody na 16 miljonów dollarów. Wszystkie drukarnie dzienników zgorzały, wyjąwszy *Alta-California*, który podaje szczegóły tego straszliwego wypadku.

— Gazeta jedna wychodząca w New-York utrzymuje, że Rząd wysp Sandwich postanowił przyłączyć te wyspy do Stanów Zjednoczonych, i że jeden oficer amerykański znajduje się w tej chwili w drodze do Washingtonu, dla otwarcia negocyacyj w tym względzie ze Stanami.

— Przed laty czterdziestu trzema, na całej przestrzeni Stanów Zjednoczonych był tylko jeden Biskup katolicki, w Baltimora; dziś liczą sześciu Arcybiskupów, mianowicie: w Baltimora, Nowym Orleanie, w New-Yorku, Cincinnati, w Saint-Louis i Oregon-City.

28 Czerwca. Najważniejszą nowiną polityczną dzisiejszą jest obranie jenerała Scott na kandydata do prezydencyi w Stanie Pensylwanii. Obior takowy stronnictwo whigów uważa słusznie za pierwszy swój tryumf formalny, tém bardziej że go odniosło w najpotężniejszym i najwięcej mającym wpływu stanie ze wszystkich trzynastu pierwiastkowych Stanów Związku.

— Gazeta *New-York Tribune* potwierdza wiadomość o projekcie przyłączenia wysp Sandwich do Stanów Zjednoczonych Ameryki. Podług tej gazety, agent przybyły w tym celu, do Washington, ma sobie zleconą dwojaką propozycyę, albo umieszczenia wysp tych, w tym stanie jak są, pod protektorat Związku, albo wcielenia ich doń ostatecznie, po ukonstytuowaniu ich w Rzeczpospolitę. Propozycye takowe czynione są przez samegoż Panującego i Ministrów, z prośbą aby rzecz ta ukończona była jak najrychlej.

— Rząd Stanów Zjednoczonych przedsięwziął środki dla zabezpieczenia przybywających emigrantów przeciw wszelkiego rodzaju kradzieży i łupieztwom, których ci zazwyczaj stają się ofiarą. Odtąd urzędnicy od Rządu stawić się będą na każdym nowo-przybyłym okręcie, dla wskazania emigrantom domów, oberży, władz i agentów, którymby mogli w zupełności zaufać. Podobneż środki wzięte będą przez Policyę Angielską w Liverpool.

— W ciągu miesiąca Czerwca przybyło emigrantów do Stanów Zjednoczonych 24,000.

New-York, 5 Lipca. Piszą z Kalifornii, że miasto San-Francisco bystro odradza się z popiołów. Nowiny otrzymane z kopalni są najpomyślniejsze.

BREZYLIJA. Cesarz przesłał list do Izb, w którym prosi te ostatnie o współdziałanie w rzeczy zniesienia handlu murzynami.

— Rząd Brezylijski odwołał Posła swojego z Buenos-Ayres, i wszystko zapowiada rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOSCI.

WIEDEŃ, *22 Lipca.* Odjazd Cesarza do Galicyi znowu odłożony został na kilka dni. Spodziewają się, że J. C. M. powróci tu na 15 Sierpnia, rocznicę urodzin swoich.

BERLIN, *26 Lipca.* Wczora, 25, Król odjechał, koleją żelazną, do prowincyj Pruskich przybaltyckich, a Królowa Jmć do wód w Ischl.

— Papież przysłał P. von Manteuffel wielki krzyż orderu Piusa.

FRANKFURT. Piszą z Frankfurtu, z dnia 18 Lipca, do *Gazety Powszechnej* Augsburskiej: «Na posiedzeniu wczorajszem Sejmu Niemieckiego, Austrya podała wniosek aby dekretem Federacyi odwołane były prawa zasadnicze, postanowione przez dawniejszą władzę centralną tymczasową Niemiec, i żeby wszystkie Rządy Niemieckie wezwane były do zniesienia w ich Konstytucyach i prawodawstwach tego wszystkiego co wprowadzone tam zostało na zasadzie praw wspomnionych. Nadto, Austrya żądała aby Federacya oświadczyła, że przyjęcie Austryi ze wszystkiemi krajami do łona jej, uważa za sprawę wewnętrznego urządzenia, w przedmiocie którego nie zniesie żadnego wtrącania się postronnego.»

— List z Frankfurtu, z dnia 23 Lipca, otrzymany przez *Gazetę Pruską*, potwierdza wiadomość, że na wniosek Austryi i Pruss, Sejm Niemiecki postanowił oświadczyć, w odpowiedzi na protestacye Anglii i Francyi przeciw wejściu Austryi ze wszystkiemi krajami do Związku, że nie pozwoli na żadne wmieszanie się mocarstw postronnych do sprawy uważanej za doskonale wewnętrzną.

— *Gazeta Drezdeńska* zapowiada z pewnością blizkie utworzenie Policyi centralnej Związku.

STUTTGARDT, *23 Lipca.* Wczora, Król odjechał do Friedrichshafen, zkąd J. K. M. ma zamiar udać się do Wenecyi dla brania tam kąpieli morskich.

MUNICH, *19 Lipca.* Wczora, P. Pfordten odjechał do kąpieli morskich w Dieppe.—Komitet prawodawczy Sejmu rozpoczął na nowo swoje prace. P. Lerchenfeld został dostatecznie wyleczony ze swojej rany dla przyjmowania czynnego udziału w pracach Komitetu.

LONDYN, *23 Lipca.* PARLAMENT CESARSKI. Izba Lordów. Na posiedzeniu 21 Lipca, margrabia LANSDOWNE wniósł powtórne odczytanie billu o tytułach duchownych katolickich, powtórzywszy pokrótce, w imieniu Rządu, wszystkie uwagi przytaczane na korzyść tego środka. Hrabia ABERDEEN oświadczył się za odrzuceniem billu, który był broniony przez lorda BEAUMONT, katolika, a także przez xięcia WELLINGTON'A, lorda MALMESBURY, vice-hrabię CANNING'A, xięcia ARGYLE, lorda AIRLIE i Biskupa z ST.-DAVIDS.

Wczora, bill o tytułach duchownych przeszedł w powtórném odczytaniu większością 265 głosów przeciw 227. Bill ten był energicznie zbijany nadewszystko przez lorda VAUX, hrabiów WICKLOW, i SAINT-GERMANS, xięcia NEWCASTLE i lorda MONTEAGLE, podczas gdy lordowie LINDHURST, LANDSDOWNE, MINTO i CLANRICARDE pokilkakrotnie wychwalali argumenta Rządu. Hrabiowie DERBY (Stanley) i SHAFTESBURY (Ashley) nie brali udziału w rozprawach.

Izba Gmin. Posiedzenie 21 Lipca było jedno z najburzliwszych posiedzeń jakie były tego roku. P. SALOMONS przyszedł zająć miejsce w Izbie pod pozorem że złożył niby przepisaną przysięgę. Wbrew pokilkakrotnemu wezwaniu urzędowemu Mowcy (Prezesa) aby opuścił zajęte przez siebie siedzenie, i w pośród krzyków pomieszanych pochwalania i nagany, częstego powtarzania: «Oddal się, oddal!» przez członków oppozycyi, P. Salomons pozostawał na swojem miejscu, aż póki, po przyjęciu przez Izbę, większością 231 głosu przeciw 81, wniosku formalnego, podanego przez lorda J. Russell, mającego na celu oznajmianie uporczywym rozkazu oddalenia się, Prezes ujrzał się zmuszonym rozkazać urzędnikowi straży spełnić swoją powinność, i ten ostatni przyszedł położyć rekę na ramieniu P. Salomons. Zauważyć potrzeba, że wprzód nim zapadło powyższe głosowanie, Izba pozwoliła P. Salomons zabrać głos na obronę swej sprawy.

PARYŻ, *23 Lipca.* Na posiedzeniu Zgromadzenia 21 Lipca, Minister Spraw Wewnętrznych żądał przedłużenia terminu prawa o Cenzurze sztuk i reprezentacyj teatralnych, uchwalonego na rok jeden. Izba wyrzekła potrzebę przeważną większością.

— Jedna ze znakomitości epoki Cesarstwa, których już tak mało zostaje, jeszcze nam ugasła. Marszałek Sebastiani umarł w przeszłą Niedzielę o godzinie 10 zrana, otoczony swojemi wnukami, których czułe pieszczoty osładzały gorycz jego dni ostatnich.

RZYM, *17 Lipca.* (Przez telegraf.) Wczora wieczorem Papież powrócił tu z Castel-Gandolfo.

KONSTANTYNOPOL, *12 Lipca.* (Przez telegraf.) Pożar gwałtowny obrócił w Perzynę 144 domy.

(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Wielka i mała gra w szachy. Anglik Bland napisał historyą szachów podług wschodnich źródeł, o których Garcin de Tassy zdaje sprawę w Journal Asiatique (Kwiecień i Maj). Nie możemy tu się wdawać w rozprawę o dawnym sporze, czy szachy są Perskiego czy Jndyjskiego początku, namienimy tylko, iż chociaż nasze wyrazy *szach* i *mat*, (umarły) są Perskie, pochodzenie gry z Indyj jest więcej do prawdy podobne. Oprócz gry zwyczajnej, znajoma jest jeszcze na Wschodzie gra wielka o 112 miejscach (10 szeregów wzdłuż, 116 wszerz i jeszcze dwa miejsca przyległe) i o 56 figurach, kiedy gra zwyczajna ma tylko miejsc 64 a figur 32. Sztuki jednego koloru są następujące: a) król (szah); b) wezyr; c) farsin (dowodzca wojska); d) 2 gyrafy (sarafa); e) 2 dababach (machiny wojenne); f) 2 taliach (placówki); g) 2 konie (asp); h) 2 słonie (pil); i) 2 wielbłądy (dżamal); k) 2 rochy (bajeczne zwierzęta); i l) 11 chłopów (pijada).

* * *

Szachowy turniej, zagajony z powodu Wystawy Powszechnej w Londynie, ukończył się zupełném zwycięztwem P.

Andersona z Berlina, który pokonał wszystkich swych przeciwników, to jest celniejszych graczy w szachy z całej Europy. — P. Staunton, także gracz znakomity, na zasadzie jednego z artykułów ustawy klubu szachowego, zabiera się wyzwać zwycięzcę na bój pojedyńczy którego nagrodą będzie summa sto gwineów (około 4,200 złp.).

* *
*

Dowiadujemy się z dziennika *Courrier du Havre*, iż doświadczenia nad użyciem chloroformu zamiast węgla, dla uformowania pary w machinach, dokonywają się pomyślnie w Porcie Loriańskim: jest nadzieja osiągnienia znacznej oszczędności w użyciu paliwa na parostatkach.

* *
*

Gazeta *North China Herald* donosi, iż missyonarze anglikańscy znalezli w głębi Chin, o 350 mil od Pekinu, nader ciekawe plemie żydów.

* *
*

P. Daguerre, znakomity wynalazca Daguerrotypu, zmarły niedawno, urodził się w Cormeille w 1788 roku. Był on uczniem sławnego Degotti, i od młodych lat zajmował się przygotowywaniem dekoracyj dla teatrów; w przeciągu tego czasu wydoskonalił się w rysunku i malarstwie. Żyjący dotąd stali nawiedziciele teatrów (habitués) pamiętają jeszcze prześliczne dekoracye Daguerra, wystawiane prezeń niejednokrotnie w teatrze *Ambigu Comique*. Następnie urządził on diorammę: ta mu zjednała sławę artysty, lecz przytem naraziła go na znaczne straty. Wtenczas Daguerre, wespół z Niepsem, z miasta Dijon, jął wyszukiwać środki do zachowania wyobrażeń, otrzymywanych za pomocą kamery-obskury. Po długich probach, usiłowania Daguerra uwieńczone zostały pożądanym skutkiem; odkrycie, nazwane jego imieniem, doskonali się teraz codziennie, zjednawszy wynalazcy nieśmiertelne imię. Powiadają, iż Daguerre zostawił mnóstwo artykułów o swoich doświadczeniach fotograficznych.

* *
*

Piszą z Linköping, w Szwecyi, iż na pewnym folwarku, w okolicy Kizatrakten, urodziło się prosie z głową mającą kształt ludzkiej. Pani tego folwarku, pod niebytność męża kazała natychmiast głowę tę potworowi uciąć, i zapewna by ją wyrzucono, gdyby sam gospodarz nie wrócił wkrótce potem do domu; ten włożył ją zaraz do spirytusu i odesłał do Muzeum Zoologicznego Królewskiej Akademii Nauk.

* *
*

Członek Parlamentu Angielskiego, P. Brown, reprezentujący w nim południowy Lancashire, sprawił niedawno w Liverpool Kommisarzom Wystawy Powszechnej świetną ucztę, która się odbyła na pokładzie parostatku Amerykańskiego «Atlantyk», a zakończyła się wieczorem w jednym z celniejszych gmachów miasta. Gości było do 1,500 osób. Przed obiadem zaproszeni oglądali wszystkie miejscowe osobliwości, a szczególnie doki, któremi Liverpool słusznie się szczyci. Następnie, P. Brown miał z tego powodu mowę, w której skreślił w krótkości ogromny postęp miasta Liverpool. I tak, za Karola II miasto to posiadało tylko 15 okrętów, od 2,560 ton; w czasie panowania Królowej Anny liczba okrętów podniosła się już do 170. W 1756 roku dochod z doków stanowił 2,200 f. st., w 1801 r. 28,000, a w przeszłym roku 230,000 funtów st. — Doki te zajmują przestrzeń od 200 do 300 ekrów, a urządzenie ich kosztowało 10,000,000 f. st. — W 1700 r. cała ludność hrabstwa Lankashire wynosiła 170,000, a obecnie takowa składa się już z 2,000,000 ludzi. W tymże 1700 r. same miasto Liverpool liczyło tylko 6,000 mieszkańców, w 1801 r. 78,000, a obecnie liczy ich przeszło 400,000.

* *
*

Korrespondent gazety *Indépendance Belge*, mówiąc o Wystawie Powszechnej, cytuje mnóstwo przedmiotów, najwięcej zwracających na siebie uwagi w Pałacu Kryształowym pod względem piękności, użytku lub dziwactwa, a przysłanych z 78 Państw. Wiliczamy z tych przedmiotów więcej uderzające: Model pływającego kościoła, urządzonego w porcie Filadelfii dla żeglarzy; — Chustka do nosa z fabryki Reallier, której tkanina zrobiona jest z nici lnianej po 4,000 franków funt; — Skorupy z kolosalnej karafki z Czech, w której człowiek mógłby pływać (?) — Koszula, na której gorsie wyhaftowano pomniki hiszpańskie: Eskurial, Alhambrę etc. (angielska); — Falbana sukni (belgijska), do której potrzebowano 2,260 motowideł; — Suknia gipiurowa bruxelska, kupiona za 45,000 fr.; — Drzwi, wazy olbrzymie, meble z malachitu Rossyjskiego; — Pilniki angielskie po 3 centymy ($\frac{3}{4}$ kop. sr.); — Fortepiany po 100 fr.; — Motek nici lnianej, długiej na 4,000 łokci, a ważący tylko poł uncyi, uprzędzony przez wieśniaczkę szwedzką; — Arkusz papieru długi na 450 arsz.; — Talerze fajansowe kolorowane po 1 penny ($2\frac{1}{2}$ kop. sr.); — Prassa drukarska, wybijająca 10,000 exempl. na godzinę; — Pestka wiśni włoskiej, na której w płaskorzeźbie znajdują się portrety 12 włoskich poetów; — Kapelusz słomkowy florencki, kupiony przez lorda Pembroke za 5,000 fr.; — Koszule bawełniane angielskie po 1 szylingu (30 k. sr.); — Całe ubranie męzkie lub kobiece z materyi wełnianej za 14 fr. (angielskie); — Wyborne sukna P. Bacot w Sedanie po 4 fr. metr ($66\frac{2}{3}$ k. sr. za arszyn); — Magnes kolosalny, trzymający 300 kilogrammów żelaza (około 19 pudów); — Latarnia soczewkowa, w której światło prostej lampy karselowej widać o 12 mil; — Dywan z wełny Berlińskiej, wyszyty dla Królowej przez 150 dam Angielskich; — Zwyczajna laska, wynalazku P. Martin, mogąca zawrzeć w sobie dwa spore kieliszki wina i kilka sucharków — dostateczny posiłek podczas długiej przechadzki, etc.

Позволяется печатать. 19 Iюля 1851 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.